

Načrt nakupa knjižničnega gradiva za leto 2026

Drago Martinšek, direktor
Lidija Črnko, vodja službe analiz in razvoja

Velenje, november 2025

KAZALO VSEBINE

UVOD	3
1 STANJE KNJIŽNIČNE ZBIRKE	4
2 POSLANSTVO, STRATEGIJA IN CILJI LETNEGA NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA	4
3 VSEBINSKI KRITERIJI LETNEGA NAKUPA ZA IZGRADNJO KNJIŽNIČNE ZBIRKE	6
4 POTREBE LOKALNEGA OKOLJA	7
3.1 ZADOVOLJEVANJE KULTURNIH POTREB LOKALNEGA OKOLJA	7
3.2 ZADOVOLJEVANJE IZOBRAŽEVALNIH POTREB LOKALNEGA OKOLJA	8
3.3 ZADOVOLJEVANJE INFORMACIJSKIH POTREB LOKALNEGA OKOLJA	8
3.4 ZADOVOLJEVANJE RAZISKOVALNIH POTREB LOKALNEGA OKOLJA	9
3.5 ZADOVOLJEVANJE SOCIALNIH POTREB LOKALNEGA OKOLJA	10
5 RAZVIJANJE IN PROMOCIJA BRANJA, BRALNE KULTURE IN BRALNE PISMENOSTI	11
5.1. E-KNJIGE COBISS ELA	11
5.2 ZVOČNE KNJIGE AUDIBOOK	11
6 ZASTOPANOST RAZLIČNIH TEMATSKIH OZ. PREDMETNIH PODROČIJ	12
7 ZASTOPANOST KAKOVOSTNIH NASLOVOV KNJIŽNIČNEGA GRADIVA	13
8 AKTUALNOST KNJIŽNIČNEGA GRADIVA	13
9 OMOGOČANJE ENAKE DOSTOPNOSTI KNJIŽNIČNEGA GRADIVA ZA VSE PREBIVALCE NA OBMOČJU	13
10 POVEZANOST VSEH ELEMENTOV KNJIŽNIČNEGA SISTEMA ZA SODELOVANJE	15
11 PROMOCIJA KNJIŽNIČNIH ZBIRK	15
12 UTEMELJENOST ODSTOPANJ OD STROKOVNIH PRIPOROČIL NAČRTOVANJA	16
FINANČNI NAČRT	17
ZAKLJUČEK	18

UVOD

Knjižnična zbirka predstavlja osrednje strokovno in razvojno orodje splošne knjižnice pri uresničevanju njenega javnega poslanstva. Skozi načrtno oblikovanje, dopolnjevanje in upravljanje knjižnične zbirke knjižnica zagotavlja neomejeno in enakopravno dostopnost znanja, informacij in kulturnih vsebin ter s tem aktivno prispeva k razvoju bralne kulture, informacijske pismenosti, kritičnega mišljenja in demokratične participacije prebivalcev. Knjižnična zbirka ima zato poleg informacijske tudi izrazito kulturno, izobraževalno in socialno-razvojno funkcijo, saj deluje kot mehanizem izenačevanja možnosti ter podpore vseživljenjskemu učenju v lokalni skupnosti.

Načrtovanje nakupa knjižničnega gradiva ni zgolj tehničen ali administrativen proces, temveč strateška naloga, ki zahteva premišljeno usklajevanje strokovnih priporočil, zakonskih podlag in konkretnih potreb okolja. Knjižnica pri tem izhaja iz svojega poslanstva ter dolgoročnih ciljev, povezanih z zagotavljanjem kakovostne, aktualne in raznolike knjižnične zbirke, ki je prilagojena različnim ciljnim skupinam uporabnikov ter značilnostim lokalnega prostora.

Pri oblikovanju knjižnične zbirke knjižnica upošteva ugotovljene informacijske, izobraževalne, raziskovalne in kulturne potrebe prebivalcev ter si prizadeva za uravnoteženo zastopanost različnih vrst, oblik in vsebinskih področij knjižničnega gradiva. Posebna pozornost je namenjena kakovosti in aktualnosti gradiva, zastopanosti slovenske produkcije in publikacij v javnem interesu ter razvoju novih oblik dostopa do informacij, vključno z digitalnimi in zvočnimi viri. Takšen pristop omogoča, da knjižnična zbirka ostaja odzivna, relevantna in dolgoročno vzdržna.

Načrt nakupa knjižničnega gradiva hkrati krepi povezanost vseh elementov knjižničnega sistema ter spodbuja sodelovanje med knjižnicami, zlasti prek medknjižnične izposoje in območnega povezovanja. S tem knjižnica presega zgolj lokalno raven delovanja in uporabnikom zagotavlja širši dostop do znanja, ob hkratnem racionalnem upravljanju javnih sredstev.

Uvodoma je treba poudariti, da je knjižnična zbirka dinamičen in živ sistem, ki se razvija v soodvisnosti z lokalno skupnostjo in njenimi razvojnimi potrebami. Načrt nakupa knjižničnega gradiva zato predstavlja pomemben dokument trajnostnega upravljanja znanja, s katerim knjižnica potrjuje svojo vlogo kot odprta, vključujoča in razvojno usmerjena javna institucija.

1 STANJE KNJIŽNIČNE ZBIRKE

Ob koncu leta 2024 je knjižnična zbirka Knjižnice Velenje v vseh treh enotah skupaj obsegala 205.619 enot gradiva, kar predstavlja stabilno in vsebinsko raznoliko zbirko, namenjeno različnim ciljnim skupinam uporabnikov. Prevladuje knjižno gradivo (92,54 %), razmerje med leposlovnim in strokovnim gradivom odraža usmerjenost knjižnice v spodbujanje bralne kulture ob hkratnem zagotavljanju dostopa do informativnih in izobraževalnih virov. Največji del zbirke je lociran v enoti Velenje, ki deluje kot osrednja knjižnica mreže, medtem ko enoti Šoštanj in Šmartno ob Paki zagotavljata ustrezno prilagojene zbirke glede na velikost lokalnega okolja in strukturo uporabnikov.

V letu 2024 je bil skupni prirast 6.052 enot gradiva, pri čemer je bil največji delež prirasta realiziran v Velenju (4.404 enote), sledita Šoštanj (1.284 enot) in Šmartno ob Paki (357 enot). Prirast je bil vsebinsko bolj usmerjen v leposlovje kot v strokovno literaturo, kar je skladno z zaznanimi bralnimi navadami uporabnikov, hkrati pa nekoliko odstopa od strokovnih priporočil glede enakomernejšega razmerja. Pomemben del prirasta je bil namenjen otrokom in mladini, kar potrjuje vlogo knjižnice pri podpori bralni pismenosti in zgodnjemu razvoju bralnih navad.

2 POSLANSTVO, STRATEGIJA IN CILJI LETNEGA NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

Poslanstvo knjižnic od nekdaj temelji na spoznanju, da je znanje najmočnejši vzvod in najproduktivnejši trenutek človeškega dejanja, saj znanje prinaša kulturne, socialne, intelektualne in ekonomske prednosti, koristi posameznikom in družbi v celoti, izboljšuje razumevanje med ljudmi in dviga splošno kulturno raven. To poslanstvo je promocija znanja v najrazličnejših oblikah, medijih in načinih: njegovo ohranjanje, povečevanje in razširjanje, spodbujanje k življenju z več znanja, soustvarjanje znanju naklonjene družbene klime ter ozaveščanje o naši pripadnosti načinu življenja, kjer je znanje na samem vrhu vrednot.

Cilj letnega nakupa je izgradnja, bogatitev in posodabljanje oziroma obnavljanje knjižnične zbirke, ki bo v največji meri odgovarjala na ugotovljene potrebe in interese ciljnih skupin naših uporabnikov. Naša vizija in naš cilj hkrati je knjižnica kot čim več ustvarjalnim energijam odprt prostor, namenjen tako kulturnemu ali socialnemu življenju kot informacijskemu in izobraževalnemu udejstvovanju prebivalcev občin Velenje, Šoštanj in Šmartno ob Paki. Knjižnica je kulturna ustanova, kjer se srečujejo estetski (umetniško doživetje različnih medijev) in analitični (omogočanje poznavanja in razumevanja dejstev, zakonitosti narave in družbe ...) koncepti znanja.

Cilji nakupa knjižničnega gradiva, ki temeljijo na teh smernicah, so predvsem usmerjeni v krepitev dostopnosti kakovostne vsebine, podporo kulturnemu in intelektualnemu razvoju ter prilagoditev knjižničnih zbirk aktualnim potrebam uporabnikov.

Glavni cilji letnega nakupa gradiva so:

Zagotavljanje dostopnosti kakovostne slovenske produkcije: Knjižnice s tem omogočamo dostop do pomembnih del slovenskih avtorjev, prevodne literature, humanističnih in strokovnih vsebin, kar prispeva h kulturnemu in izobraževalnemu razvoju prebivalcev.

Gradnja kakovostnih in relevantnih knjižničnih zbirk: Nakup gradiva nam omogoča ustvarjanje zbirk, ki so vsebinsko bogate, aktualne in prilagojene lokalnim potrebam ter zanimanjem, kar knjižnica krepi vlogo kot pomemben kulturni in informativni center.

Redno posodabljanje zbirk s knjižnim in neknjižnim gradivom: Raznolikost vrst gradiva, ki vključuje knjige, zvočne in elektronske vsebine ter druge oblike, zagotavlja, da uporabniki lahko dostopajo do aktualnih informacij in različnih oblik učenja.

Omogočanje dostopa do zvočnih in e-knjig: Knjižnice omogočamo uporabnikom dostop do novih oblik gradiva, kot so zvočne in elektronske knjige v slovenskem jeziku, s čimer povečujemo svojo dostopnost in prilagodljivost potrebam sodobnega bralca.

Uskladitev s strokovnimi priporočili: stremimo k oblikovanju zbirk, ki so skladne s strokovnimi standardi, kar vključuje tako vsebinsko zasnovo zbirk kot tudi njihov obseg in zagotavlja doslednost ter kakovost knjižničnih storitev.

Ta ciljno usmerjena prizadevanja knjižnic zagotavljajo sodobno, kakovostno in uporabnikom dostopno knjižnično zbirko, ki odgovarja na kulturne, izobraževalne in informativne potrebe širše skupnosti.

V Knjižnici Velenje se trudimo z razvijanjem bralne kulture in informacijske pismenosti že pri najmlajših in njihovih starših. S pripravljenimi zloženkami o branju za najmlajše in družinskem branju ter obisku knjižnice smo prisotni že v materinski šoli. Najmlajši potrebujejo za prvo spoznavanje sveta okrog sebe raznotero gradivo, ki skupaj s kognitivnim momentom (barve, predmeti, živali ipd.) prinašajo tudi socializacijskega. Proces podpiramo z igralnimi in pravljičnimi urami ter delavnicami. Srečanje s knjigo in knjižnico naj bo hkrati tudi v funkciji prepoznavanja lastne fantazije in ustvarjalnosti otrok. V najzgodnejši starosti je relevanten faktor pri nabavi varnost oz. zunanja oblika medija, ta naj bo prijazen, s čim manj robovi in vogali, ter kvaliteta jezika oz. pripovedi in likovnih rešitev. V nakup vključujemo tudi delež didaktičnih igrac ter e-knjig.

Za osnovnošolce bomo nabavili knjižno in neknjižno gradivo, ki vzbuja in podpira njihovo radovednost, željo po branju oz. navajajo nanj, ki nagovarja njihovo potrebo po ustvarjanju in razvijanju domišljije, ki jim bodo v pomoč pri šolskem delu in pri spoznavanju informacijske tehnologije, ki podpirajo njihovo radovednost in jim pomagajo iskati osebne preference in interese. Otroci so glede uporabe novih medijev daleč bolj odprti od odraslih, zato je prav, da nabava neknjižnega gradiva tudi zanje ustrezno zraste. Starejši skupini (del P in M) bo v pomoč tudi tisto leposlovje, ki se ukvarja z vprašanji odraščanja in skupinskih identitet, ter gradivo v pomoč poklicnemu usmerjanju, ki bo našlo odjemalce tudi v naslednji starostni skupini.

Za vse starostne skupine pripravljamo ciljno naravnane dejavnosti in prireditve, ki spodbujajo uporabo knjižničnega gradiva ter razvijajo bralno kulturo in informacijsko pismenost:

- za najmlajše pravljične ure v slovenskem, angleškem in nemškem jeziku,
- za šolarje delavnice, predstavitve književnih del, pogovori in srečevanja z avtorji,
- za dijake, študente in odrasle predstavitve knjižnice in njenih informacijskih virov, predstavitev podatkovnih baz in uporaba le-teh na daljavo, uporabo e-knjig, srečevanja z ustvarjalci, predstavitve knjižnih novosti, razstave ipd.

Zbirka je toliko bolj učinkovita, kolikor je raznovrstnejša, mnogostranska, kolikor bolj odgovarja vsej skupnosti, ne le aktivnim uporabnikom knjižnice.

Cilj nakupa je ustvarjanje, dopolnjevanje in posodabljanje oz. osveževanje zbirk, da bodo zbirke ustrezale potrebam in interesom ciljnih skupin neposrednega okolja vključno s skupinami, kot so slepi in slabovidni, gluhi in naglušni, skupine s tujim maternim jezikom ipd., da bodo zbirke ustrezale potrebam in interesom ciljnih skupin neposrednega okolja vključno s skupinami, kot so slepi in slabovidni, gluhi in naglušni, skupine s tujim maternim jezikom ipd., da bodo uporabne za promocijo branja, za izboljševanje - funkcionalne in informacijske - pismenosti ipd., ne nazadnje tudi za promocijo knjižnice same, ob tem pa zagotavljale vir informacij in znanja tudi na dolgi rok. Načeloma bo vse gradivo dostopno vsem članom, potencialnim in dejanskim - bodisi preko lokalnih zbirk bodisi preko servisov, s katerimi je mogoče priti do gradiva v drugih knjižnicah, oz. online podatkovnih zbirk; pogoj za to je seveda delujoč in ažuren katalog, v katerega so vključeni vsi oddelki in vse gradivo. Sredstva občin se vedno porabijo za zbirko v občini, od koder denar prihaja. Ob ustaljenem načinu nabave, ko se odločamo o ponujenem gradivu na osnovi oglednih izvodov, izpopolnjujemo projektne nakupe, s katerimi načrtno dopolnjujemo deficite v zbirkah.

3 VSEBINSKI KRITERIJI LETNEGA NAKUPA ZA IZGRADNJO KNJIŽNIČNE ZBIRKE

Knjižnična zbirka je hkrati sredstvo in prepoznavni znak namena knjižničnega poslovanja, je podoba značilnosti knjižničnega okolja: »Zbirka knjižničnega gradiva odraža kulturo lokalne skupnosti in družbe« (Manifest, 1995), nivoja bralne pismenosti, ambicije knjižnice, da aktivno posega v spreminjanje okolja in podpira razvoj, da podpira enako zadovoljevanje potreb okolja (informacijskih, izobraževalnih, raziskovalnih in kulturnih) z enakovredno zastopanostjo tematskih oz. predmetnih področij.

Po Zakonu o knjižničarstvu (3. člen) so knjižnično gradivo »objavljeni tiskani, zvočni, slikovni, elektronski ali kako drugače tehnično izdelani zapisi, ki jih zbirajo in javnosti posredujejo knjižnice ter so namenjeni za potrebe kulture, izobraževanja, raziskovanja in informiranja«, a tudi »rokopisi in drugo neobjavljeno gradivo (tipkopisi, elektronski zapisi in podobno)«.

Oblikovanje knjižnične zbirke je zahteven in dolgoročen proces, ki ga izvajamo v skladu z zakonskimi in strokovnimi priporočili:

- Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/2001 in št. 96/02),
- Pravilnik o pogojih izvajanja knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS, št. 73/03, 70/08, 80/12 in 28/23),
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Uradni list RS št. 162/22),
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice za obdobje 2018-2028 (RS Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, 2019),
- Manifest o splošnih knjižnicah (1994),
- Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022 – 2027.

V letu 2026 bomo v knjižnici nadaljevali oblikovanje kakovostne aktualne knjižnične zbirke v skladu z vsemi določili in priporočili (zakonski kriteriji), ob upoštevanju potreb lokalne skupnosti (demografski in organizacijski kriterij).

Knjižnično zbirko bomo dopolnjevali glede na naslednje kriterije:

- izvirnega slovenskega leposlovja in kvalitetne prevodne literature,
- ponatise slovenske izvirne leposlovne klasike,
- ponatise izvirnih slovenskih del za mladino in odrasle,
- kvalitetno leposlovno in poljudno gradivo za otroke in mladino,
- nakup neknjižnega gradiva bo temeljil nabavi e-knjig v slovenskem jeziku ter zvočnih knjig v slovenskem jeziku,
- gradivo iz področja domoznanske zbirke,
- serijske publikacije iz različnih strokovnih in leposlovnih področij za vse starostne skupine uporabnikov.

4 POTREBE LOKALNEGA OKOLJA

Pri nakupu knjižničnega gradiva za leto 2026 bo Knjižnica Velenje s poudarkom na kulturnih, izobraževalnih, informacijskih, raziskovalnih in socialnih potrebah okolja oblikovala zbirko, ki odraža interese in specifične potrebe lokalne skupnosti. To pomeni, da bo skrbno izbirala gradivo, ki bo omogočalo široko dostopnost znanja, podpira vseživljenjsko učenje ter prispeva k osebnemu in družbenemu razvoju.

3.1 ZADOVOLJEVANJE KULTURNIH POTREB LOKALNEGA OKOLJA

Knjižnica Velenje ima pomembno vlogo pri zadovoljevanju kulturnih potreb v svojem okolju. Nekateri načini, kako knjižnice izpolnjujejo te potrebe, vključujejo:

Razstave: gostovanje razstav umetniških del, zgodovinskih eksponatov in drugih kulturnih vsebin. Te razstave omogočajo lokalnim umetnikom in organizacijam, da svoje delo predstavijo širši javnosti.

Kulturni dogodki: organiziranje kulturnih dogodkov, kot so literarni večeri, glasbeni koncerti, plesne predstave, gledališke predstave in filmski večeri. Ti dogodki prispevajo k širjenju kulture in umetnosti v skupnosti.

Literarni programi: spodbujanje branja in literaturo s programi, kot so bralni krožki, avtorski večeri, predstavitve knjig in delavnice. To omogoča lokalnim avtorjem in bralcem, da se srečujejo in delijo svojo ljubezen do literature.

Izkustveno učenje: ponujanje različnih izobraževalnih programov, ki vključujejo umetnost, glasbo, ples in druge kulturne dejavnosti. To omogoča ljudem, da razvijajo svoje ustvarjalne spretnosti.

Ohranjanje kulturne dediščine: hramba arhivov in zbirk, ki dokumentirajo zgodovino in kulturo njihove skupnosti. To omogoča ohranjanje kulturne dediščine in dostop do zgodovinskih virov (domoznanstvo).

Multikulturna raznolikost: promoviranje kulturne raznolikosti z raznolikim izborom gradiva in programi, ki odražajo različne kulture in perspektive.

Knjižnica Velenje je pomemben kulturni center, ki omogoča ljudem, da se izražajo, izpopolnjujejo in izobražujejo o kulturi in umetnosti. S tem prispevamo k bogatitvi kulturnega življenja v skupnosti ter spodbujajo razumevanje in spoštovanje različnih kultur.

3.2 ZADOVOLJEVANJE IZOBRAŽEVALNIH POTREB LOKALNEGA OKOLJA

Knjižnica Velenje, kot mnoge knjižnice po svetu, ima pomembno vlogo pri zadovoljevanju izobraževalnih potreb v svojem okolju. Nekateri načini, kako knjižnica Velenje izpolnjuje te potrebe, vključujejo:

- Dostop do gradiva: Knjižnica ponuja širok nabor knjig, revij, e-knjig in drugih izobraževalnih virov, ki ljudem omogočajo dostop do različnih vrst znanja in informacij.
- Študijski prostori: Knjižnica ponuja tihe in prijetne prostore, kjer lahko študentje in učenci opravljajo šolske naloge, se učijo in raziskujejo.
- Računalniški dostop: Knjižnica ponuja brezplačen dostop do računalnikov in interneta, kar je pomembno za študente, ki potrebujejo računalniške vire za šolske projekte in raziskave.
- Izobraževalni programi: Knjižnica Velenje organizira različne izobraževalne programe, delavnice, predavanja in predstavitve, ki pomagajo pri razvoju spretnosti in znanja skupnosti.
- Bralni programi: S programi, kot so bralni krožki za otroke in odrasle, knjižnica spodbuja branje in bralno pismenost.
- Informacijsko iskanje: Knjižničarji pomagajo obiskovalcem pri iskanju informacij in gradiva za šolske naloge, raziskave in druge projekte.
- Pomoč pri učenju: Knjižnica Velenje lahko zagotavlja učencem in študentom pomoč pri učenju in razvoju študijskih veščin.
- Podpora izobraževanju skozi vse življenje: Knjižnica Velenje ni le za šolarje in študente, ampak tudi za odrasle, ki želijo nadaljevati z izobraževanjem ali razvijati svoje veščine skozi vse življenje.

Knjižnica Velenje je tako ključni vir znanja in izobraževanja v svoji skupnosti ter prispeva k dvigu izobrazbe, razvoju spretnosti in spodbujanju učenja skozi vse življenje.

3.3 ZADOVOLJEVANJE INFORMACIJSKIH POTREB LOKALNEGA OKOLJA

Knjižnica Velenje ima pomembno vlogo pri zadovoljevanju informacijskih potreb v svojem okolju. Nekateri načini, kako knjižnica Velenje izpolnjuje te potrebe, vključujejo:

- Dostop do informacij: Knjižnica ponuja širok nabor informacijskih virov, vključno s knjigami, revijami, časopisi, e-knjigami, zvočnimi in video gradivi ter elektronskimi podatkovnimi zbirkami. To omogoča obiskovalcem, da dostopajo do različnih vrst informacij.
- Reference in iskanje informacij: Knjižničarji v Knjižnici Velenje so usposobljeni za pomoč obiskovalcem pri iskanju in pridobivanju potrebnih informacij, pa naj gre za akademske raziskave, šolske projekte, osebne raziskave ali druge potrebe.
- E-gradiva: Knjižnica ponuja elektronske vire, ki omogočajo dostop do informacij prek spleta, vključno z e-knjigami, znanstvenimi članki, spletnimi bazami podatkov in drugimi elektronskimi informacijami.
- Računalniški dostop: Obiskovalcem omogoča brezplačen dostop do računalnikov in interneta, kar je ključno za iskanje informacij in uporabo spletnih virov.
- Informacijski programi: Knjižnica organizira informativne delavnice, predavanja in druge programe, ki izobražujejo obiskovalce o iskanju in uporabi informacij ter kritičnem razmišljanju.
- Ohranjanje lokalne zgodovine: Knjižnica Velenje hrani arhive in zbirke, ki dokumentirajo zgodovino in dogajanje v lokalni skupnosti, kar omogoča ohranjanje in raziskovanje lokalne zgodovine.
- Posredovanje informacij o dogodkih in storitvah v lokalni skupnosti: Knjižnica služi tudi kot vir informacij o lokalnih dogodkih, storitvah, organizacijah in drugih pomembnih vprašanjih v skupnosti.

Knjižnica Velenje je torej ključni center za dostop do informacij in informacijskih virov ter prispeva k izpolnjevanju informacijskih potreb lokalnega prebivalstva. S tem prispeva k izobraževanju, raziskovanju in splošni raznolikosti v skupnosti.

3.4 ZADOVOLJEVANJE RAZISKOVALNIH POTREB LOKALNEGA OKOLJA

Knjižnica Velenje lahko prispeva k zadovoljevanju raziskovalnih potreb v svojem okolju na več načinov:

- Dostop do raziskovalnih virov: Knjižnica ponuja široko paleto knjig, revij, znanstvenih člankov, elektronskih baz podatkov in drugih virov, ki so pomembni za raziskovalce. To omogoča dostop do relevantnih informacij in literature.
- Izboljšanje raziskovalnih veščin: Knjižničarji v Knjižnici Velenje lahko pomagajo raziskovalcem pri iskanju in uporabi informacij, pri čemer nudijo strokovno pomoč pri uporabi različnih virov in iskalnih strategij.
- Študijski prostori: Knjižnica ponuja tihe in udobne prostore, ki so primerni za raziskovalno delo, študij in pisanje.
- Arhiviranje lokalne zgodovine: Knjižnica Velenje lahko zbirke in arhive, ki dokumentirajo lokalno zgodovino in preteklost, kar je pomembno za raziskovalce, ki preučujejo to področje.

- Raziskovalni programi in dogodki: Knjižnica organizira raziskovalne dogodke, predavanja in delavnice, ki spodbujajo raziskovalno dejavnost in izmenjavo znanja med raziskovalci.
- Izboljšanje raziskovalnega okolja: Knjižnica Velenje deluje v sodelovanju z lokalnimi izobraževalnimi ustanovami in raziskovalnimi organizacijami, s čimer prispeva k razvoju raziskovalnega okolja v svoji skupnosti.

Knjižnica Velenje tako zagotavlja pomemben okvir in podporo za raziskovalno dejavnost in omogoča raziskovalcem, da izpolnijo svoje potrebe po virih in informacijah. S tem prispeva k razvoju znanosti, raziskovanju lokalnih vprašanj in spodbuja raziskovalno dejavnost v svoji skupnosti.

3.5 ZADOVOLJEVANJE SOCIALNIH POTREB LOKALNEGA OKOLJA

Knjižnica ima ključno vlogo pri zadovoljevanju socialnih potreb v svojem okolju na več načinov:

- Dostop do informacij: Knjižnice ponujajo širok nabor informacij v obliki knjig, revij, elektronskih virov in drugih medijev. To omogoča uporabnikom, da dostopajo do znanja in informacij, ki jih potrebujejo za učenje, raziskovanje, osebno rast in reševanje vsakodnevnih vprašanj.
- Izobraževanje: Knjižnice organizirajo izobraževalne programe, delavnice, predavanja in druge dogodke, ki omogočajo učenje in razvoj spretnosti. To pomaga pri dvigu izobrazbe in usposabljanju ljudi v skupnosti.
- Kulturna središča: Knjižnice so pogosto kulturna središča, kjer se lahko ljudje srečujejo, izmenjujejo mnenja, sodelujejo v kulturnih dejavnostih, kot so bralni krožki, literarni večeri, razstave in predstave.
- Družabno središče: Knjižnice so prostor, kjer se ljudje lahko družijo, spoznavajo nove prijatelje, izmenjujejo izkušnje in sodelujejo v skupnostnih projektih. To prispeva k oblikovanju socialnih vezi v skupnosti.
- Podpora pri raziskavah in študiju: Študentje in raziskovalci lahko izkoristijo knjižnične storitve, kot so iskanje virov, izposoja gradiva, dostop do študijskih prostorov in računalnikov, kar jim pomaga pri njihovih akademskih prizadevanjih.
- Dostop do tehnologije: Mnoge knjižnice ponujajo brezplačen dostop do računalnikov in interneta, kar omogoča ljudem, da se povežejo z digitalnim svetom, iščejo zaposlitev, urejajo svoje finance in izpolnjujejo druge naloge.
- Podpora bralni pismenosti: Knjižnice spodbujajo bralno pismenost med otroki, mladostniki in odraslimi ter omogočajo dostop do raznolikega gradiva, ki spodbuja bralno navado.
- Pomoč pri raziskovanju kariere: Knjižnice lahko nudijo informacije in svetovanje o poklicnih možnostih, iskanju zaposlitve, razvoju kariere in podjetništvu.

V skupnosti knjižnica igra ključno vlogo pri spodbujanju znanja, izobraževanja, kulture in povezovanja ljudi med seboj. S tem prispeva k izboljšanju kakovosti življenja in razvoju skupnosti.

5 RAZVIJANJE IN PROMOCIJA BRANJA, BRALNE KULTURE IN BRALNE PISMENOSTI

Razvijanje in promocija branja, bralne kulture in bralne pismenosti sta ključna za osebni in družbeni razvoj, saj omogočata posameznikom dostop do informacij, spodbujata kritično mišljenje in izboljšujeta splošno izobrazbo. Vse te dejavnosti so pomembne za krepitev intelektualne in kulturne dediščine, spodbujanje osebne kreativnosti ter razvoj empatičnega in odgovornega državljana.

Zastopnost knjižničnega gradiva različnih vrst, oblik in dostopnosti je ključna za zagotavljanje učinkovitih knjižničnih storitev, ki zadovoljujejo potrebe raznolike skupnosti.

Periodični tisk je bil do pojava interneta medij z najaktualnejšimi spoznanji in sporočili; v marsikaterem primeru je to še danes, tako da je podoba aktualnosti knjižnične ponudbe v veliki meri odvisna od ponudbe periodike. V obeh zunanjih knjižnicah je – iz prostorskih razlogov – ta ponudba še danes skromna: v Šmartnem ob Paki, kjer je bila prostorska stiska največja, je tudi zaostanek, ki ga sicer nadomestimo vsako leto, največji; tam je povpraševanje po periodiki majhno, nekaj tudi zaradi skromne odprtosti. V Šoštanju je splošna situacija boljša. Nadaljevali bomo nakup vrste strokovnih časopisov in jo po možnosti razširili s svežimi naslovi; cilj je omogočiti dostop do vseh relevantnih, s poslanstvom knjižnice skladnih naslovov.

Vlogo promotorja digitalne tehnologije opravljamo tudi s promocijo podatkovnih zbirk, v zadnjih letih pa predvsem z nakupom e-knjig v slovenskem jeziku ter zvočnih knjig v slovenskem jeziku. Predvsem tema dvema skupinama neknjižnega gradiva bomo tudi v naslednjih letih posvečali pozornost, saj je to zelo iskano gradivo predvsem ob občasnem zaprtju knjižnic.

5.1. E-KNJIGE COBISS ELA

Letos smo aktivno pristopili k nabavi e-knjig, na portalu Cobiss Ela, ki je zasnovan kot del projekta slovenskih splošnih knjižnic in omogoča dostop do elektronskih knjig v slovenskem jeziku. Cobiss Ela zagotavlja uporabnikom slovenskih knjižnic širok nabor e-knjig, ki jih lahko brezplačno izposodijo in berejo na svojih napravah. Platforma je namenjena tako slovenskemu leposlovju kot tudi prevodom in strokovnim delom, s čimer nudi kakovostno in lahko dostopno gradivo za odrasle bralce.

Pomembnost e-knjige je v tem, da omogoča branje elektronskih knjig iz udobja doma ali kjer koli, kar je še posebej dragoceno za tiste, ki živijo v bolj oddaljenih krajih ali se težje fizično odpravijo v knjižnico. Prav tako prispeva k večji raznolikosti knjižnične ponudbe in omogoča knjižnicam, da gradijo digitalne zbirke, prilagojene potrebam sodobnih bralcev. Z nakupom e-knjig bomo nadaljevali tudi v naslednjem letu.

5.2 ZVOČNE KNJIGE AUDIBOOK

Zvočne knjige imajo za knjižnice pomembno vlogo, saj širijo dostopnost knjižničnih vsebin, prilagajajo ponudbo različnim potrebam uporabnikov ter spodbujajo bralno kulturo na nove načine. Tukaj je nekaj ključnih vidikov pomena zvočnih knjig za knjižnice:

- Dostopnost za osebe z omejitvami branja: Zvočne knjige so ključne za uporabnike z disleksijo, slabovidnostjo ali drugimi omejitvami, ki jim otežujejo branje tiskanega besedila. Knjižnice lahko s ponudbo zvočnih knjig zagotavljajo enakopraven dostop do literature in informacij.
- Širitev izbire gradiva: Zvočne knjige obogatijo knjižnično zbirko z dodatnimi formati. Uporabnikom, ki so zaradi življenjskega sloga ali preferenc omejeni s časom, omogočajo, da poslušajo knjige med vožnjo, vadbo ali opravljanjem drugih opravil, kar pospešuje priljubljenost knjižničnih storitev.
- Razvoj digitalne knjižnice: Številne knjižnice v zadnjem času gradijo svoje digitalne zbirke, pri čemer so zvočne knjige pogosto del teh digitalnih platform. Te zbirke omogočajo knjižnicam, da sledijo tehnološkim trendom in ponujajo digitalno gradivo, ki je dostopno na daljavo.
- Spodbujanje bralne kulture med različnimi generacijami: Zvočne knjige nagovarjajo širše občinstvo, vključno z mlajšimi generacijami, ki pogosto bolj uživajo v digitalnih medijih. Poleg tega starejši uporabniki prav tako cenijo zvočne knjige, saj so lahko lažje dostopne in prijetnejše za sledenje kot tiskano besedilo.
- Povečanje dostopnosti do izvirne slovenske in prevodne literature: Z nakupom ali licenciranjem slovenskih in prevodnih zvočnih knjig knjižnice prispevajo k širjenju dostopnosti do del domače in svetovne literature v zvočni obliki, kar bogati bralno izkušnjo ter omogoča dostop do knjig v slovenskem jeziku tudi tistim, ki živijo v tujini.
- Spodbujanje inkluzivnosti in raznolikosti: Zvočne knjige omogočajo dostopnost, ki presega fizične omejitve knjižnice, kar knjižnicam pomaga zagotavljati storitve širokemu krogu ljudi, ne glede na njihove specifične potrebe, lokacijo ali življenjski slog.

Za knjižnico so torej zvočne knjige pomemben način, kako prilagoditi svoje storitve sodobnim potrebam uporabnikov in ostati relevantne v digitalni dobi. Z nadaljevanjem nakupa zvočnih knjig bomo še naprej krepili dostopnost knjižničnega gradiva za vse uporabnike, omogočali prilagojeno bralno izkušnjo ter bogatili knjižnične zbirke z različnimi formati.

6 ZASTOPANOST RAZLIČNIH TEMATSKIH OZ. PREDMETNIH PODROČIJ

Zagotavljanje zastopanosti različnih vrst in oblik knjižničnega gradiva je ključno za to, da knjižnice lahko učinkovito služijo raznoliki skupnosti in izpolnjujejo njihove edinstvene potrebe po informacijah, izobraževanju in raziskavah. To prispeva k obogatitvi kulturnega in izobraževalnega življenja v skupnosti ter spodbuja dostopnost do znanja za vse.

Pri razmerju naslovov je prirast na priporočenem razmerju 50 % strokovne literature, 50 % leposlovja. Naša zbirka dosega razmerje 41 % strokovnega gradiva ter 59 % leposlovnega gradiva in jo uravnavamo glede na priporočeno razmerje.

Vse tri zbirke odstopajo od priporočil glede odstotkov gradiva za otroke: v velenjski je 35 % enot namenjenih otrokom, v šoštanjski 40 % in v šmarški 44 %; deleži so v neposredni zvezi z vitalnostjo najmlajših skupin članov oz. z deležem izposoje tega gradiva, ki znaša 46 % v Velenju ter 55 % v

Šoštanju in Šmartnem ob Paki. Mladina po naravi stvari bolj uporablja knjižnico od odraslih, kar knjižnica mora upoštevati kot prioriteto tudi pri nabavi gradiva. Želimo ustvariti zbirko s priporočenimi 30 % deležem knjig za otroke ter 70 % deležem za odrasle.

7 ZASTOPANOST KAKOVOSTNIH NASLOVOV KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

Naslednji prioritetni segment nakupa so ponatisi slovenske izvirne leposlovne klasike in ponatisi izvirnih slovenskih strokovnih del za mladino in odrasle.

Izvirno in prevodno leposlovje tako z razvedrilnimi vsebinami, ki za nezanemarljivo število bralcev predstavljajo skorajda edini stik z branjem oz. eno redkih dostopnih kulturnih dobrin, kot s kvalitetnim oz. zahtevnejšim pisanjem, namenjenim zahtevnejšim bralcem, analitičnim umom in ljubiteljem estetskih užitkov. To gradivo služi tudi za promocijo branja in bralne kulture – preko bralnih skupin (npr. branje za seniorje, bralne urice v domovih za varstvo odraslih), bralne značke do predstavitev in pogovorov z domačimi in tujimi avtorji ipd. Glede na relativno nizek delež izposojenega leposlovja med odraslimi bomo v okviru možnosti skušali razširiti ta del ponudbe – tudi s pomočjo bralnih akcij. Posebno pozorno spremljamo novosti in ponatise relevantnih slovenskih avtorjev.

Nadaljevali bomo bogatenje zbirk za slepe oz. slabovidne ter za gluhe in naglušne; postopno staranje prebivalstva povečuje številčnost teh skupin in s tem potrebo po tem gradivu (Lažje branje).

8 AKTUALNOST KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

Razlog za nakup je torej osveževanje in ažuriranje obstoječih zbirk z gradivom z novimi spoznanji, z novostmi v književni produkciji in prevodih, skratka s posodabljanjem obstoječega fonda znanja, kar naj zagotovi, da bo knjižnica tudi v prihodnje živa in privlačna. Aktualnost zbirke pa vzdržujemo tudi z izločanjem poškodovanega, zastarelega, odvečnega ipd. gradiva. Izločeno, a še uporabno gradivo, ponudimo najprej NUK in OOK Celje, nato šolskim knjižnicam, preostanek pa na mesečnem sejmu 'Vsi kupujemo, vsi prodajamo' ponudimo skupaj z neuporabnim delom podarjenih knjig za simbolično ceno bralcem.

9 OMOGOČANJE ENAKE DOSTOPNOSTI KNJIŽNIČNEGA GRADIVA ZA VSE PREBIVALCE NA OBMOČJU

Uporabnike knjižnice, ki uporabljajo obstoječe zbirke, je mogoče združiti v tri večje skupine. Prvo predstavljajo predšolski in osnovnošolski otroci, drugo, nekaj manjše, srednješolci in študentje in tretjo vsi drugi, med slednjimi številčno izstopajo zaposleni. Nakup vodi več prioriteten.

Najmlajši potrebujejo za prvo spoznavanje sveta okrog sebe - razen sveta samega - tudi gradivo, ki skupaj s kognitivnim momentom (barve, predmeti, živali ...) prinaša tudi socializacijskega; proces podpiramo z igralnimi in pravljničnimi urami ter delavnicami. Srečanje s knjigo in knjižnico naj bo hkrati tudi v funkciji prepoznavanja lastne fantazije in ustvarjalnosti otrok. V najzgodnejši starosti je relevanten faktor pri nabavi varnost oz. zunanja oblika medija – ta naj bo prijazen, s čim manj robovi in

vogali, ter kvaliteta jezika oz. pripovedi in likovnih rešitev; v majhnem deležu bodo vključene tudi didaktične igrače.

Za osnovnošolce bomo nabavili knjižne in neknjižne predloge, ki vzbujajo in podpirajo njihovo radovednost, željo po branju oz. navajajo nanj, ki nagovarja njihovo potrebo po ustvarjanju in razvijanju domišljije, ki bodo v pomoč pri šolskem delu in pri spoznavanju informacijske tehnologije, ki podpirajo njihovo radovednost in jim pomagajo iskati osebne preference in interese. Otroci so glede uporabe novih medijev daleč bolj odprti od odraslih, zato je prav, da nabava neknjižnega gradiva tudi zanje ustrezno zraste.

Starejši skupini (del P, M) bo v pomoč tudi tisto leposlovje, ki se ukvarja z vprašanji odrasčanja in skupinskih identitet, ter gradivo v pomoč poklicnemu usmerjanju, ki bo našlo odjemalce tudi v naslednji starostni skupini.

Srednješolcem bomo pripravili gradivo, s katerim si bodo pomagali pri šolskih obveznostih vključno s pripravami na maturo, vendar ne učbenikov – ti sodijo po našem mnenju med izobraževalno 'opremo', ki jo potrebuje vsak dijak dalj časa, zato jo je nesmiselno posojati, da ne omenjamo dvomljivega signala učečim se, da tako ne potrebujejo svoje lastne knjige. Poklicno usmerjanje ter iskanje identitete in oblikovanje osebnosti so tipična področja za to starost, prav tako prve izkušnje s hobiji (šport, potovanja ...) in socialno mreženje. V ponudbo za to ciljno skupino sodijo tudi nekateri e-viri (podatkovne zbirke, e-knjige). Ponudbo leposlovnega gradiva za šolo in mimo nje nadgrajujemo s pomočjo več bralnih in diskusijskih skupin (Cool knjiga) oz. bralnih značk (Pikina bralna značka), prav tako s srečanji z avtorji.

Kategorijo odraslih sestavljajo poleg študentov zaposleni, gospodinje, bralci v svobodnih poklicih, kmetje itd. Temu primerni so tudi interesi uporabnikov, ki od knjižnice pričakujejo pomoč in podporo pri iskanju odgovorov in rešitev v različnih življenjskih situacijah, čemur knjižnica sledi z nabavo gradiva različnih strok in različne zahtevnosti. Humanistika je splošnim knjižnicam položena v zibelko, podobno kot dela s temeljnim informativno-izobraževalnim nabojem (leksikoni, slovarji itd.) ali kot podpora uporabnikom, ki individualno ali v organizirani skupini (rodoslovje, gobarstvo, zdravje oz. preprečevanje bolezni ...) pridobivajo znanje na specifičnem področju. Ponudba/nakup gradiva z informacijami javnega značaja je ključnega pomena za sodelovanje vsega prebivalstva v družbenem življenju, ponudba e-virov pa značilni znanilec knjižnice, ki je dostopna – tudi - iz domačega fotelja; rešujemo jo največkrat v okviru območnega sodelovanja.

Študentje so praviloma uporabniki z zelo specifičnimi zahtevami, ki jih splošna knjižnica težko zadovolji v celoti, ne da bi si ustvarjala mrtvo zalogo, to je zalogo z zelo nizkim obratom. Zahteve teh uporabnikov spremlja knjižnica tako, da nabavlja gradivo, ki sodi med temeljna dela v svoji stroki in je vsaj do neke mere zanimivo tudi za širši krog bralcev. Ravno za to skupino je zato zelo pomemben servis medknjižnične izposoje (uporabljamo ga tudi kot nabavni korektiv v primerih ponavljajočih se naročil istega naslova) in dostop do e-virov.

Pri domoznanskem gradivu se trudimo za čim popolnejše pokrivanje z gradivom ne glede na tip ali vrsto gradiva, pri čemer nam avtorji oz. založniki pogosto prostovoljno odstopijo izvod ali dva. Po svojih možnostih pa zbirko dopolnjujemo tudi s starejšimi eksponati, ki jih še nimamo, oz. jih skušamo pridobiti 'vsaj' v obliki digitalnih kopij. Sestavni del promocije te dejavnosti so tako virtualne objave kot občasne tematske predstavitve in stalne razstave.

Zagotavljanje enake dostopnosti knjižničnega gradiva za vse prebivalce v lokalnem okolju je ključna naloga knjižnice. Predvsem skrbimo, da so knjižnice enakomerno porazdeljene po območju, tako da so dostopne vsem prebivalcem, med vsemi tremi enotami imamo vzpostavljeno medoddelčno izposajo/vračanje/rezervacije gradiva, že od leta 2013 našim članom ponujamo e-knjige ter od 2020 tudi zvočne knjige, ki so dosegljive na daljavo, kar omogoča ljudem, da si gradivo izposojajo od doma, organiziramo dogodke, ki potekajo ob različnih urah in dneh, da bi zadovoljili različne urnike in interese prebivalcev (tudi preko Zooma), poskrbeli smo, da so knjižnični prostori in storitve prilagojeni za invalide, da imajo enak dostop do gradiva in storitev, redno sodelujemo s šolami in vrtni ter opravljamo redno anketiranje obiskovalcev knjižnice in ugotavljamo, kako lahko izboljšamo dostopnost knjižničnega gradiva.

Zagotavljanje enake dostopnosti knjižničnega gradiva za vse prebivalce je ključno za spodbujanje branja, izobraževanja in raziskovanja v skupnosti.

10 POVEZANOST VSEH ELEMENTOV KNJIŽNIČNEGA SISTEMA ZA SODELOVANJE

Knjižnica Velenje bo tudi v naslednjem letu sodelovala in se povezovala z vsemi elementi knjižničnega sistema. Aktivno se bomo povezovali v mrežo medknjižnične izposoje in sodelovali na področjih, ki jih za nas načrtuje osrednja območna knjižnica.

11 PROMOCIJA KNJIŽNIČNIH ZBIRK

Promocija knjižničnih zbirk je ključen element, ki pomaga dvigniti ozaveščenost in uporabo knjižničnih virov v Knjižnici Velenje:

- Izdelava informativnih brošur in letakov: Pripravljamo privlačne brošure in letake, ki predstavljajo različne kategorije knjižničnega gradiva, od knjig in revij do e-knjig in zvočnih knjig. Vključimo tudi informacije o tem, kako se lahko obiskovalci včlanijo in kako si izposodijo gradivo.
- Promocija prek spletne strani: Na spletni strani knjižnice objavljamo informacije o novih prihodih, priljubljenih knjigah in drugih zanimivih gradivih. Prav tako omogočamo enostaven dostop do elektronskih virov.
- Družabna omrežja: Uporabljamo družabna omrežja, kot sta Facebook, Instagram, za promocijo knjižničnih zbirk. Redno objavljamo novice o dogodkih, priporočilih za branje in drugih relevantnih vsebinah.
- Izvajamo tematske razstave: Ustvarjamo tematske razstave v knjižničnih prostorih, ki predstavljajo določene knjižnične zbirke ali tematske kategorije gradiva. Tako privabimo obiskovalce in jih spodbudi k izposoji gradiva.
- Knjižnični dogodki in delavnice: Organiziramo dogodke, kot so bralni krožki, avtorski večeri, predstavitve knjig in delavnice o različnih temah. To spodbuja zanimanje za knjižnično gradivo.

- E-poštna obvestila: Omogočamo obiskovalcem, da se naročijo na e-poštna obvestila in novice iz knjižnice. Tako lahko redno obveščamo o novih knjigah, dogodkih in drugih pomembnih informacijah.
- Sodelovanje s šolami in vrtci: Knjižnica Velenje se povezuje s šolami in vrtci v okolici ter ponuja storitve, kot so bibliopedagoške ure in bralni programi za otroke.
- Sodelovanje z lokalnimi mediji: Oglašamo se v lokalnih medijih s članki, ki promovirajo knjižnične storitve, posebne dogodke in novice v knjižnični zbirki (Naš čas, VTV, Moj radio).
- Izvajanje posebnih akcij in programov: Organiziramo posebne akcije, kot so bralne izzive, poletne bralne programe in druge programe, ki spodbujajo uporabo knjižničnega gradiva.

Promocija knjižničnih zbirk je nenehno delo, ki zahteva kreativnost, doslednost in prilagajanje potrebam obiskovalcev. S tem povečujemo ozaveščenost o knjižničnem gradivu in spodbujamo večjo uporabo knjižnice.

12 UTEMELJENOST Odstopanj od strokovnih priporočil načrtovanja

Nakup gradiva je tesno povezan s sredstvi, ki jih knjižnici namenijo vse tri občine in država, vendar bo naš nakup knjižničnega gradiva v letu 2026 proporcionalen in usklajen s strokovnimi priporočili. Večjih odstopanj od 10 % ne načrtujemo.

FINANČNI NAČRT

Prihodki						
Vir	Prebivalci	Znesek	Fin. delež	Delež	Prirast (enote)	Prirast (naslovi)
Skupna načrtovana sredstva občin	44.610	98.500 €			4.283	2.570
Mestna občina Velenje	32.589	70.000 €	0,49	0,731	3.129	1.877
Občina Šoštanj	8.611	22.500 €	0,16	0,193	827	496
Občina Šmartno ob Paki	3.410	6.000 €	0,04	0,076	327	196
Ministrstvo za kulturo		44.610 €	0,31		1.940	1.164
Mestna občina Velenje		32.589 €			1.416	850
Občina Šoštanj		8.611 €			369	221
Občina Šmartno ob Paki		3.410 €			155	93
Skupaj	44.610	143.110 €	1,0	1,0	6.222	3.733

44.610,00

Odhodki			
Namen	Št. naslovov	Št. enot	Znesek
Nakup gradiva za odrasle (70 %)	2.613	4.356	100.177,00 €
Nakup gradiva za mladino (30 %)	1.120	1.867	42.933,00 €
Skupaj	3.733	6.222	143.110,00 €

Namen	Št. naslovov	Št. enot	Znesek
Nakup gradiva stroke (50 %)	1.867	3.111	71.555,00 €
Nakup gradiva leposlovje (50 %)	1.867	3.111	71.555,00 €
Skupaj	3.733	6.222	143.110,00 €

Namen	Št. naslovov	Št. enot	Znesek
Nakup knjižnega gradiva	2.093	4.582	136.110,00 €
Nakup neknjižnega gradiva (Do eknjige	500	500	1.000,00 €
zknjige	1000	1000	3.000,00 €
	140	140	3.000,00 €
Skupaj	3.733	6.222	143.110,00 €

Obseg nakupa po normativu (št. preb.x250/1000):	11.153
Načrtovani obseg nakupa:	6.222
Načrtovani obseg nakupa na 1000 preb.:	139,48
Načrtovana povprečna cena enote:	23,00 €
Povprečna vrednost e-knjige:	1,34 €
Povprečna vrednost zvočne knjige:	21,00 €
% MK v načrtovani ceni enote:	31,17 %
povprečna vrednost e oblike	11,84 €
izračunana povprečna cena tiskane knjige:	22,35 €
izračunana povprečna cena enote vsega gradiva:	15 €
izračunana povprečna cena enote neknjižnega	11
razmerje občine : MK za neknjižno	50,00 %
razmerje Naslovi : Enote	57,70 %

ZAKLJUČEK

Načrt nakupa knjižničnega gradiva za leto 2026 temelji na celostnem razumevanju knjižnične zbirke kot strateškega razvojnega vira knjižnice in kot enega ključnih instrumentov trajnostnega razvoja v lokalni skupnosti. Knjižnična zbirka ni zgolj funkcionalna infrastruktura za izposojlo gradiva, temveč javno dobro, ki s svojo vsebino, dostopnostjo in rabo dolgoročno vpliva na kulturni, izobraževalni, socialni in informacijski kapital okolja.

Z načrtovanim nakupom gradiva Knjižnica Velenje v vseh treh enotah zavestno uresničuje načela trajnostnega razvoja, zlasti na družbeni in kulturni ravni. S spodbujanjem bralne kulture, vseživljenjskega učenja, informacijske pismenosti ter enake dostopnosti znanja knjižnica prispeva k zmanjševanju družbenih neenakosti, krepitvi socialne kohezije in večji vključenosti različnih skupin prebivalcev. Posebna pozornost je namenjena ranljivim skupinam, otrokom in mladini, starejšim ter uporabnikom z različnimi ovirami, kar potrjuje zavezanost knjižnice načelu pravičnosti in vključujočega razvoja.

Načrt nakupa za leto 2026 izhaja iz prepoznanih potreb lokalne skupnosti in se nanje odziva z raznoliko, aktualno in vsebinsko uravnoteženo knjižnično zbirko. Takšen pristop omogoča, da knjižnica deluje kot stabilen podporni sistem lokalnega učenja, neformalnega izobraževanja in aktivnega državljanstva. Zbirka tako podpira posameznike pri osebnem razvoju, orientaciji v kompleksni družbeni realnosti ter pri razumevanju okoljskih, družbenih in kulturnih izzivov sodobnega časa.

Trajnostna naravnost načrta se kaže tudi v odgovornem upravljanju knjižničnega fonda, ki vključuje premišljeno ravnotežje med prirastom in izločanjem gradiva, vlaganje v kakovostno in dolgotrajno relevantno vsebino ter razvoj digitalnih oblik dostopa, ki zmanjšujejo prostorske in socialne omejitve uporabe knjižnice. S tem knjižnica prispeva k dolgoročni odpornosti lokalne skupnosti ter k razvoju znanja kot skupnega vira.

Načrt nakupa knjižničnega gradiva za leto 2026 tako presega operativno raven in se umešča v širši razvojni okvir knjižnice kot javne institucije, ki aktivno soustvarja trajnostno naravnano lokalno skupnost. Knjižnica Velenje se s premišljeno gradnjo svojih zbirk potrjuje kot prostor učenja, dialoga in povezovanja, ki z znanjem, kulturo in dostopnostjo prispeva k dolgoročnemu družbenemu razvoju in kakovosti življenja prebivalcev vseh treh občin.